

Q. D. B. V. 1710, 174 9
DISPUTATIONEM JURIDICAM M
THEORETICO-PRÆCTICAM 22
DE

COMPENSATIONE
CESSIONARII POSTE-
RIORIS CUM PRIORI,
PRÆSCITU SUPERIORUM (4)
SUB PRÆSIDIO

DOMINI
CHRISTOPH. SCHREITERI,
J. U. D. FACULTATIS JURIDICÆ
ASSESSORIS, ACADEMIÆ SYNDICI ET P.P.
LONGE MERITISSIMI, &c.

PATRONI ET FAUTORIS SUI
HONORATISSIMI,

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTET

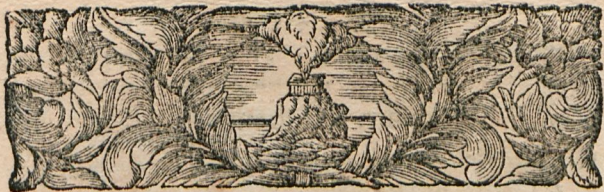
d. XIII. NOV. MDCCX.

BERNHARDUS KLEPPERBEIN,
ADVOC. IMMATRIC.

LIPSIÆ,
LITERIS IMMANUELIS TITIL

DISPUTATION JURIDICA
DE
COMPENSATIONE
CESSIONARIUM POSTE
RATORUM CUM PLOM
FRASCIT SUPERIORUM
D O M I N I
CHRISTOPH. SCHNEIDER
J. U. D. P. A. C. H. T. A. S. J. U. R. I. D. I. C. A.
ASSESSORIS ACADEMIE SYNDICI ET P.
LONGE MERITISSIMI
PATRONI ET RAYTORIS SUI
HONORATISSIMI
PLACIDUS BRUDITZEM EXAMINI
CENSURAT
A. M. 1782
BERNHARDUS KIEPPERBORN
ADVOC. IUR. P. R. I. C.
A. P. P. A. E.
L. P. P. A. E. S. T. I. T. I. U. S.

Ateriam compensationum atque
cessionum in Praxi fere quotidiana
esse, quilibet Advocatorum
facile largietur. Et quamvis mul-
ti celeberrimi autores utramque
doctrinam copiosis commentariis
sint persecuti; incidi tamen in ca-
sum, quem non ita multi, inter
quos est *LAUTERBACHIUS Comp. ff. p. 272.* attinge-
runt. Cumque is secundum laudatissimi J^Ci sententiam
per tres conformes sententias in prima & secunda Instantia
in Actis F. B. C. heredum contra D. J. F. S. coram
Concilio Academico Lipsiensi An. 1706. ventilari cœptis, vbi
rei partes defendi, fuerit hætenus decisus, occasionem ex
hac forensi disceptatione conscribendi disputationem Aca-
demicam arripui. Methodus erit hæc, vt Cap. I. Theo-
riam huius quæstionis de Compensatione Cessionarii poste-
rioris cum priori considerem & Capite II. Praxin adiungam,
& quam secutus hætenus sum in studio iuridico verlandi
rationem, sequar etiam in ordine disputandi. Faxit Deus,
cuius opem gratiamque humillimè invoco,
feliciter!

SUMMARIA

Cap. I. Theoriam exhibentis.

- §. 1. Terminorum explicatio necessaria.
- §. 2. Compensationis definitio.
- §. 3. Definitionis expositio, quoad genus: objectum (ubi cautela contra Sctum Macedonianum) modum sc. ipso iure: requisita: formam.
- §. 4. Cessionarius a cessione: qua definitur: explicatur per requisitum: effectum: qui practice dominium actionis cessa est.
- §. 5. Ex duobus cessionariis vnius creditoris vter praeferatur: rationes pro priori.
- §. 6. Rationes pro posteriori.
- §. 7. Ad has responderetur: allegatis in sine autoribus dissidentibus.
- §. 8. Transitus ad Thematici presentis casum de duobus Cessionariis diversorum creditorum.
- §. 9. Rationes pro Cessionario priori.
- §. 10. Rationes pro Posteriori, &
- §. 11. Refutatio rationum pro priori.

Cap. II. Praxin sistentis.

- §. 1. Formula libelli actionis ex iure cesso.
- §. 2. Exceptionis compensationis formula.
- §. 3. Duplica Aetoris de cessione antiquiori.
- §. 4. Triplica rei de certioratione deficiente.
- §. 5. Sententia definitiva sub limitatione conditionali.
- §. 6. Observ. 1. Cessionarium vel ex iure cesso posse agere, vel ex mandato, ubi duplex cautela.

§. 7.

- §. 7. *Observ. 2. Denunciationem requiri ad excludendas exceptiones post cessionem natas.*
- §. 8. *Observ. 3. Distinctionem actionis directæ & utilis in Praxi cessionario non prodesse.*
- §. 9. *Observ. 4. Exceptiones peremptorias in Processu executivo demum post recognitionem admitti.*
- §. 10. *Observ. 5. Indossementum recte vocari Cessionem, nec tamen solennia requirere.*
- §. 11. *Observ. 6. Iuramentum necessarium in Processu executivo habere locum super ignorantia Cessionis.*
- §. 12. *Observ. 7. Fundamentum decidenda controversiæ inter concurrentes duos cessionarios in scientia debitoris futurum esse.*
- §. 13. *Observ. 8. Sententiis conditionalibus definitivam subnecesse statim eodem tenore iustum esse.*
- §. 14. *Observ. 9. Ea, que ex æquitate in utramque partem disputantur, in ius certum ex legislatoria potestate redigenda esse.*

CAPUT I.

De Theoria huius thematis.

§. 1.

Terminorum
Explicatio ne-
cessaria.

Omina significandarum rerum causa cum re-
perta sint, in notitiam earum & intelligen-
tiam citra vocabulorum evolutionem perve-
nire vix licet. Quamobrem Voces, quae in
fronte disputationis conspiciuntur, paululum explicabimus,
antequam ipsam rem aggrediamur.

§. 2.

Compensatio-
nis definitio.

Compensationis vocabulum primo se loco in Themate
praesenti offert. Omisâ inpraesentiarum Etymologia atque
Homonymia (quam utramque tradit *Colleg. Jurid. Argent.
de Compensat. §. 2.*) cum illa parum lucis quaestioni nostrae affe-
rat, haec vero per definitionem realem ultro removeatur, vo-
cem compensationis ex sua essentia & natura exponemus.
Compensatio ergo est modus tollendi obligationem ipso iure
per mutuam debiti mutui subductionem.

§. 3.

Definitionis
expositio
quoad
1.) genus.
2.) obiectum.

Modus tollendi obligationem non immerito appella-
tur compensatio, cum in illorum classe a Justiniano §. 30. *Inst.
de Act.* haud obscurè collocetur. Obligationem vero com-
pensatio dissolvit etiamsi ipsa ex iure naturali *L. 6. ff. de Com-
pensat.* saltem veniat. Quamvis enim ex naturali debito non
detur actio, datur tamen *l. 7. §. 4. ff. de Paet.* exceptio, cuiusmo-
di etiam est compensatio. *Lauterb. de Oblig. & Act. p. 620. Ex-
cell. Dn. D. Mencken. ff. eod. pag. 579. f.* Cautela hinc insignis
pro Creditore filii familias fluit, ne Scti Macedoniani rigor
credi-

Contra Sctum
Macedonia-

creditori noceat. Nam si creditor curet se constitui istius fi-
 ſijfamilias, cui pecuniam mutuo dedit, ad certam summam
 debitorem, atque hic filius familias hanc summam actione in-
 ſtituta petat, nocebit ei exceptio compensationis tanquam
 naturaliter obligato & replicatio Scti Macedoniani, naturalem
 obligationem nequaquam extingventis, nihil proderit actori
Eck. ff. de Compensat. §. 2. in fine. Schwepf. de Compensat. n.
20. Nec dubium est etiam obligationem civilem & naturalem
 simul compensando consumi, cum compensatio iure civili ob-
 manifestissimam aequitatem *L. 18. pr. ff. de Compensat.* confir-
 mata & recepta sit. *tot. tit. ff. & Cod. de Compensat. Colleg. Iurid.*
Argent. eod. §. 3. Dicitur autem ipso iure *L. 4. L. 10. & l. 21. 3. modum.*
de Compensat. L. 4. f. C. eod. obligationem compensatio tol-
 lere, non saltem quoniam sine facto ulteriori iudicis vel rei
 aut actoris ab initio statim, quam primum debitum emergit
 mutuum, liberationem operatur, verum etiam quod ipso iu-
 re civili ita constitutum sit. Ultramque enim significatio-
 nem habet phrasis, ipso iure *Dn. D. Preibis. Disputat. inaug.*
Effurti An. 1706. habit. de eo, quod ipso iure sit, §. 2. sequ. & §.
33. seqq. quarum neutra ab hoc loco aliena, quamvis prior huc
 potissimum spectet. *Excell. Dn. D. Titius ad Lauterb. Observ.*
448. pr. Schrag. ff. de Compens. §. 8. & 9. vid. omnino distin-
 ctissime significatus & effectus huius phraseos explicantem
Dn. Præsid. Diss. utr. Compens. inter res div. gen. sit admitt.
Lips. 1695. hab. §. 32. Requiritur autem mutuum debitum *4. Requisita.*
 inter easdem personas *L. 2. ff. de Compensat. L. 4. Cod. eod.*
 generale & purum atque liquidum. *Lauterb. ff. de Compens.*
p. 272. sequ. Quod si ad fuerit, reciproca subductione & subpu-
 tatione utrumque perimitur, vel, ut *l. 1. ff. de Compensat.* lo-
 quitur, contributione, non obstante, quod contribuendi vo-
 cabulum ad augmentum spectet, non ad dissolutionem:

S. bra-

Schragius vero ad *ff. de Compensat. §. 2.* mavult vocabulum ex-
æquationis: deductionis verbum placet JCro in *L. 24. §. 6. ff.*
solut. matrim.

§. 4.

Cessionarius excipit vocem Compensationis. Dici-
tur autem Cessionarius a Cessione, quæ describi potest a-
ctus, quo quis actiones sibi competentes ex iusto titulo in
alium acceptantem transfert. Apparet inde, quod cessionem
iustus aliquis titulus præcedere debeat. Aliquando
venditio, aliquando donatio, aut alius quicumque titulus ad
dominium in rebus corporalibus aliàs transferendum habi-
lis. *Johan. Philip. ad Decis. Elect. 28. observ. I. n. 7.* An verò
etiam oppignoratio? ita statuit *Lenz. de action. cess. cap. 22.*
n. 13. & cap. 28. m. 2. n. 22. propter L. 4. C. que res pignor. ob-
lig. poss. l. 7. C. de H. vel A. V. Sed quamvis ultimatò eius-
modi hypothecario ex nomine pignorato æque satisfiat ac ex
cesso; per *l. cit.* tamen modus procedendi in actione oppig-
norata, quam cessa, alius est. Ipsa vero traditio nominis per
cessionem contingit, quæ procurator in rem suam *L. 8. C. de*
hered. & act. vendit. l. 34. ff. de Procurat. l. 9. C. de hered. vel
act. vendit. non autem dominus actionis vel rerum obligata-
rum cessionarius constituitur *Lauterb. Comp. ff. de H. vel A. V.*
p. 332. m. quamvis id affectare soleant per formulam Practico-
rum: will Thyme meine wieder Maxium habende Forderung
cum actione directa & vtili atque hypotheca &c. dergestalt ce-
diret und abgetreten haben, daß er solche zur Güthe und Recht
einhebe und darmit als mit seinem wohlserlangten Eigen-
thum schalte und walte. Nam licet in aliis rebus per tradi-
tionem ex titulo habili factam dominium transferatur, tamen
idem in actionibus per cessionem, quæ alias traditioni æqui-
paratur *L. 4. C. de H. vel A. V. Lauterb. p. 329. pr.* transmitti in
cessio-

cessionarium iura noluerunt. *d. l. 8. C. de H. vel A. V. Lau-*
terb. ff. eod. p. 332. m. est tamen hic distinguendum inter do-
 minium actionis & dominium rerum actione perfequen-
 darum. Posterius dominium aut ius reale sola actionis
 venditione non transit, quem in finem est textus clarus in
L. 6. C. de H. vel A. V. licet iam ante illam Alexandri Consti-
 tutionem ex Rescripto D. Pii emtor sine cessione habuerit,
 actionis vtilis proprio nomine exercendas *L. 1. §. 13. de tut. &*
rat. distr. L. 2. C. de O. & A. vnde nec actione reali cessa do-
 minium rerum transfertur *Lenz. de act. cess. cap. 14. memb. 1. n.*
21. nisi traditio rei vel apprehensio possessionis accedat, *Lenz.*
l. c. Certi enim tantum modi acquirendi dominium re-
 rum corporalium aut ius in illis reale legibus sunt constituti,
 inter quos Cessio sola nuspiam, quod meminerim, refertur.
 Quomodo ergo libellus in actione reali cessa, ne forte cession-
 narius se dominum dicat, formandus, docet *Lenz. d. tr. c. 27.*
m. 1. n. 17. seq. Dominium actionis, quod attinet, distinguunt
 inter actionem directam & vtilem. Actio directa ossibus Ven-
 ditoris inhaeret, inde cessione eam non transferri statuit *Lenz.*
d. tr. c. 27. m. 1. n. 1. & 13. nisi mandetur & ex persona Man-
 dantis instituat. *Lenz. c. 28. m. 1.* Huius ergo dominium
 acquiri nequit, bene tamen utilis actionis *l. 4. l. 8. C. de H. vel*
A. V. hanc enim suo iure habet *d. l. 4. in fin.* quamvis si na-
 turalem rationem sequamur, nihil maneat penes cedentem,
 & quicquid ante cessionem poterat dici de creditore, possit
 etiam dici post cessionem de Cessionario, inde quibusdam
 in locis nulla penes cedentem manet actio, *Lauterbach. p. 332.*
pr. m. Dn. Stryk. ibid. p. 538. verb. manet act. Et pro vero iu-
 ris domino Cessionarium in effectu habere non veretur
Job Philipp. ad Decif. Elect. 28. Observ. 1. n. 8. itemque *Disput.*
de Act. direct. & vtili ac contrar. sub praesid. D. Friesen Jenae 1706.
habita cap. 1. thes. 15. p. 23. allegata *l. f. C. de hered. vel act. vend.*

ex duobus
Cessionariis
unius Credi-
toris uter
preferatur?

Rationes pro
priori.

Quis posterior, quis prior Cessionarius dicatur, per se liquet, nec interpretatione res clara indiget. Id saltem monuisse liceat, non intelligi hic duos cessionarios unius creditoris, sed diversorum. Quoniam tamen in huius casus mentionem incidimus, materiaque est cognata, quaedam ex utraque parte argumenta subiiciemus. Et quidem pro priori cessionario prius facere libeat verba. Hic videtur omne ius cedentis perfecte acquisivisse præviam emtionem & subsecuta cessione nominis. Quid enim est amplius in Creditore cedente, quod præstare Cessionario possit? vendit actionem, tradidit actionem, quid ergo dabit dein hic Creditor Cessionario posteriori, cum nihil amplius penes illum sit, quod vel cessionario priori tribuere valeat. Quod si cessio in rebus incorporalibus est id, quod traditio in rebus corporalibus, hæc autem prævio titulo habili dominium rei transferat, nihil prohibet, quo minus eadem præcedente idonea causa dominium transferat, quantum ad cedentem, quantum ad tertium pertinet. Nam quod Creditor a debitore cesso possit pecuniam exigere, eum liberare, cum ipso transigere *L. 3. C. de novat. l. f. ff. de Transact.* tantummodo in favorem debitoris, licitè factum alienum cessionemque ignorantis est constitutum & in odium negligentiae Cessionarii, qui cessionem factam debitori non denunciavit, cum sciverit, quis ille sit, cui denunciare possit. Hoc verò cessat in extraneo. Quomodo enim cessionarius scire potuit, cui creditor sit contra bonam fidem nomen iam ipsi cessum ulterius cessurus? cui denunciare debuit, ne hoc nomen, semel ipsi cessum, emat. Accedit quod is, cui verus dominus rem corporalem vendidit & tradidit, præferatur ei, qui ab eodem domino postea eandem rem com-
para-

paravit & accepit. Sicuti enim ab ipso venditore hic novus dominus potuisset rem semel acquisitam vindicare, quidni ab illo, cui iste olim venditor eandem postea dedit. Et prout Cessionarius à cedente repetit, quod a debitore cesso accepit *L. 23. pr. & §. 1. ff. de H. & A. V.* cur non item à posteriori cessionario, cui non maiorem potuit securitatem. Subdolosus iste cedens tribuere, quam ipse habet. Nomen actionis si aliud deficiat, condictio sine causa vel ex *L. 32. ff. de Reb. Cred.* in auxilium vocari poterit. Si ergo fortasse posterior Cessionarius à debitore cesso, qui antecedentem cessionem ignorabat, nomen exegerit, meritò pecuniam remque acceptam cessionario priori reddere tenetur, quippe quum rem alienam acceperit, ad cuius restitutionem omni iure obstringitur, idque etiam si nesciverit idem ius fuisse ab eodem autore iam antea alii cessum. Neque enim alterius ignorantia alterius ius perfecte quæsitum valet intervertere, & quantumvis bonæ fidei magna merito sit vis & efficacia, tanta tamen nequaquam esse deprehenditur, ut per eam is, qui ius antiquius habet à suo iure excludatur *L. f. ff. de Public. in rem act.* Multo magis vero dicta obtinent, si posterior Cessionarius non ignarus fuit cessionis anterioris. Ita enim in dolo versatur, qui doloso non debet esse lucrosus *l. 1. pr. ff. de dolo malo*, ne homines ad calliditatem & fraudes cum magna aliorum læsione & inde subsecutura socialitatis tranquillæ turbatione, spe impii lucri, invitentur.

§. 6.

Nec ob stare quicquam quis putaverit, quod cessionarius prior nec dominus actionis sit factus nec ipsius rei, quæ actione cessa peti poterat. Hinc occupantis & prævenientis conditionem esse meliorem, maxime cum damnum sua culpa sentiat, sibi imputaturus, quod debitori cesso cessionem

Rationes pro posteriori.

nem factam tempestive non significaverit *arg. l. 28. §. 1. in f. ff. ad L. Aquil.* quamvis & dici possit, nullam hunc cessionarium morosum iacturam pati, salva quippe ei actione contra Creditorem cedentem, quem ex conventionem cessionem præcedente, itemque ex dolo obligatum habet.

§. 7.

ad has respon-
detur.

Nam poterit Cessionarius prior replicare, primo quidem quod Dominium actionis non frustrancis argumentis cessionario asseratur, cum L. 23. pr. expresse dicatur, venditorem actionis omne ius, quod ex ea causa ipsi competit, cedere debere: iam vero Dominium actionis Creditori sine dubio competiit, aut si terminus displiceat, sane actio vendita tam efficaciter competiit creditori ante cessionem, ut quicquid ex ista causa debitum alius exegerit aut acceperit, id creditori sit restituendum; hoc ergo jus repetendi exacta a debitore cesso, per cessionem in cessionarium priorem itidem translatum esse necesse est. Satis ergo rectè *Excell. Dn. D. Titius ad Lauterbach. Observ. 534.* dominium creditoris in ordine ad emtorem improbat & contra cessionario dominium vel jus plenum actionis asserit, quod sane cessionario priori idem tribuit, quod tribueret dominium actionis. Nam si actio cessa pleno iure, omni iure ad cessionarium priorem pertinet, quomodo hoc invito ad cessionarium posteriorem ullo iure pervenire potest? *L. 8. C. de H. vel A. V.* non de dominio actionis sed rerum debitarum agit, hoc negatur & creditori & eius cessionario, non dominium actionis. *vid. Dn. D. Titius dict. observ. 535.* Adstructo itaque vel dominio actionis cessa vel pleno eius iure licet non statim & immediate cessionarius fiat Dominus ipsius rei actione perenda, cum multa intercedere possint, quo minus quis eam rem, quam exigendi jus habet, consequatur & præterea tradi-

tione opus sit, tamen mediate dominium obiecti postea impetrati ad eundem & per consequentiam spectabit. Nam qui causæ est dominus, cur eidem denegemus, saltem per consequentiam dominium causati? Aut quomodo ei, cui causæ dominium vel plenum jus denegamus, rei causatæ tribuamus, cum sane in effectu esse nequeat, nisi quod prius fuerit in suâ causâ. Jam si actio cessâ iure veri dominii vel quod perinde est, pleno iure à primo cessionario acquisita fuit, nonne actio à posteriori cessionario putative acquisita fuit reuera aliena? Quomodo igitur actor, qui aliena agit actione *argum. l. 9. C. de procurat.* potuit dominium rei petitiæ adipisci in præjudicium ejus, ad quem verum actionis pertinuit dominium vel ius plenum? Nonne obstitit huic posteriori Cessionario exceptio deficientis legitimacionis ad causam? quæ quantumvis ab ipso debitore ignaro eorum, quæ inter cedentem & cessionarios duos diversos acta sunt, opposita non fuerit, tamen eius omisio supervenienti priori cessionario non nocet, æque uti nec exceptio rei iudicatæ, quam fortasse posterior allegat cessionarius, cum exceptio rei iudicatæ tantummodo inter eosdem litigantes, non alios admittatur. Hinc prævenientis & præoccupantis conditio melior censenda non est, quæ licet in pari causâ admitti posset & iure utrinque æquali *l. 8. ff. de condict. ob turp. caus. l. 9. §. 4. ff. de Public. in rem act.* tamen in dispari causâ eam improbari, rationis est. Maxima vero disparitas causæ in præsentiarum est inter cessionarium priorem & posteriorem. Prior enim verus effectivè actionis dominus fuit factus, posterior nullo modo, cum cedens penes se amplius nihil habuerit, quod cedere potuerit & transferre in posteriorem, quod enim quis iam transtulit, amplius habere non potest, *B. Dn. Stryk ad. Lauterb. comment. p. 538. verb. manet actio.*

Nec omiffa certioratio debitoris cefsi iuvat ceflionarium pofteriorem, quippe quaẽ faltem ipfi debitori ceflo prodeft, ne teneatur idem bis folvere. Ceflionario autem coeteroquin licuit rem fuam ferius ocus diligentius negligentius tractare, nec eft domino circa res fuas certus diligentiaẽ gradus, quem propria cujusque folertia & ratio definit, noftro iure conftitutus: *l. 25. §. 11. ff. de hereditat. petition.* multo minus neceffitatem denunciandi ceflionem eſſe factam, ulla lex ceflionario iniungit, licet utilitas ipfa id omnino ſvadeat. Imputet viciffim ſibi ceflionarius pofterior, quod ſibi non idonee caveri curaverit a cedente, ſi forte nomen vel non verum vel iam alienatum ceſſumve eſſet. Cur non ipſe fuit diligentior, qui tam ſtudioſe ceflionario priori exprobat negligentiam, inique ſane propriam negligentiam refert ad iniuriam alienam, uti Antoninus & Verus Impp. ſimili in caſu neglectaẽ ſcil. cautionis, loquuntur *l. 3. pr. in f. ff. de tranſact.* Eodem modo ultimum telum in cervicem pofterioris ceflionarii remittitur. Damnum inquit non patitur prior, habet ſalvam, quo iactura reſarciat actionem adverſus cedentem ex conventionẽ & dolo obligatum. Utatur ipſe ceflionarius pofterior hoc conſilio, quod priori oggerit. Reddat priori pecuniam actione aliena exactam & damni remedium a cedentis opibus, qui aliquando ſolvendo non eſt, accerſat. Apparet ergo, quod ceflionarius pofterior contra priorem nihil iuris habeat nec valide pecuniam a debitore ceſſo exigat, multo minus ſi fortaffe alio ex capite conveniatur ab eiusdem creditoris ceflionario priori, qui iam accepit debitum ceſſum, contra eundem compenſare valeat. Hæc quidem ita in utramque partem diſputantur *Dn. zn. Stryk. de Cauſel. Contract. §. 8. ſect. 4. c. 2. §. 8.* pofteriorem ceflionarium, qui denunciavit, priori qui nondum denunciavit, debitori ceſſio-

fio-

sionem, præfert, & consentit cum eo *Dn. Schæpffer. de H. vel A. V. n. 20.* quæ sententia non quidem ob deficiens actionis dominium aut plenum ius, sed potius ob culpam cesionarii prioris, quæ magis ipsi negligenti quam tertio innoxio nocere debet, videtur æquior. Levi & facili denunciatione quam exigit B. *Dn. Stryk. l. c.* debitori facta potuisset, hoc damnum prior avertere nec avertit: ergo non inique ipse hoc luit, nisi denunciare non potuit, aut nisi scientiam debitorum dissimulaverit. *Lauterbachius* tamen priorem cesionarium præfert, etiam ante suam denunciationem, imo etiam post secundi cesionarii denunciationem, si in exigendo uterque concurrat. *Lauterb. compend. ff. p. 337. in f. sequ.* cum quo consentit, maxime quoad ius hodiernum *Pagenst. ad Lauterb. Manip. 2. sicil. 159. p. 122.* ubi se fundat in abdicatione iuris, quod venditor transtulit & quod cesio hodie obligationem prioris creditoris novatione tollat: citat etiam suffraganeos *Brunnemannum, Voetium, Schilterum.* Ad stipulantur *Dnn. Scabini Lipsienses* in *Disp. inaug. Dn. D. Hœckneri de literarum Cambialium indossamento hab. Lips. 1707. cap. 2. §. 2. p. 19. seq.* & *Excell. Dn. D. Berger in Elect. Discept. Forens. Tit. XI. p. 402.* verbis: *Es ist zwar an dem ic. vorzuziehen.* In causa cambiali autem Cesionario simpliciter priori præponit *Facultas Juridica Lipsiensis Indossatarium*, cui cambium simul fuit traditum, posteriorem, si concurrant in exigendo, laudata *Disp. Dn. D. Hœckn. p. 22. seq. verb. und der Werel/ ic. albereit übergeben.* Res ad hæc ferè principia redit 1.) An penes cedentem aliquid iuris adhuc resideat? Affirmatur respectu debitoris ignorantis: negatur respectu cesionarii, cui omne ius cedere debet, *l. 23. pr. de H. vel A. V.* 2.) An Cesionarius posterior possit ab eodem cedente aliquid iuris in præiudicium prioris

ris

ris acquirere? Negatur cum per rerum naturam fieri nequeat, ut quis transferat in alium, quod ipse amplius non habet. Vid. *Lenz. de act. cess. c. 28. m. 3. n. f. & c. 30. n. 3. & 16.* Contrarium tamen legislator in utilitatem Commenciorum, maxime Cambialium, certo modo constituere potest.

§. 8.

Vidimus casum ab hoc themate alienum; Progre diamur ad eum, qui themati atque scopo nostro convenit. An scilicet duorum creditorum Cessionarii ita gaudeant Compensatione, ut eius beneficio posterior, si conveniatur, absolutioriam consequi possit sententiam? Exemplo res fiet clarior: Primus debet secundo bis mille thaleros: totidem & quadringentos amplius hic tertio: Secundus suam actionem contra Primum cedit Quarto: Tertius autem Primo contra Secundum. Jam iudicium movet Quartus ex iure Secundi cesso contra Primum & ex chirographo petit bis mille. Primus opponit Actori Cessionario exceptionem compensationis ex iure Tertii cesso. Replicat Quartus: Cessio mea, ex qua ago, antiquior est sex mensibus: tua totidem posterior; Reumque condemnari postulat. Queritur, an rejicienda hic sit compensationis exceptio, an admit tenda?

§. 9.

Speciosae rationes sunt, quae reiectionem exceptionis compensationis in hoc casu suadere possint, reique vrgere condemnationem. Nam cessio inter Secundum credito rem & Quartum Cessionarium omnibus numeris iam est absoluta. Creditor ergo omne suum ius abdicavit a se se & totum, quod unquam habuit, in Cessionarium transtulit, idque iam tum ante quatuor pluresve menses. Ex quibus necessario consequitur Secundum pridem desuisse esse Primi
Cre-

Creditorem hancque qualitatem suscepisse Quartum. Adeo autem nihil iuris amplius cessione facta, penes cedentem re-
 fidet, ut si vel maxime ipse a debitore cello debitum exigere
 conetur, tamen Cessionarius eidem præferatur, *L. 55. ff. de
 Procurat.* aut si incio cessionario nomen exegerit, ea, quæ
 accepit, restituere teneatur, *L. 23. ff. de H. vel A. V.* Constat
 ergo non amplius esse hunc sui debitoris Creditorem, cui
 alius in hoc ipso debito præferatur & cui ipse omne, si acce-
 pit quippiam, reddere cogitur. Quod si itaque post extin-
 ctam in Secundo qualitatem Creditoris, & consequenter &
 iam postenus qualitatem debitoris in Primo, hic nihilomi-
 nus postero tempore à Tertio nomen Secundi emat, non ad-
 est mutuum debitum, non adsunt mutui debitores. Quarti
 enim debitor primus nunc est, non Secundi, qui nec agere,
 valide nec constanter accipere quid amplius potest. Nihil
 hinc ulterius negotii est Secundo cum Primo, nihil iuris
 contra ipsum: omnis res, omne ius penes Quartum hæret.
 hic creditor est *L. 42. §. 1. de oblig. & act.* hic actor, hic ex-
 actor, hic liberator erit. Interroga quæso Prime Secun-
 dum. Quid debeo Tibi? nihil Secundus, inquit: iam-
 dudum Quarto omne debes. At solvam tibi tamen, di-
 cas: Vir bonus sum, dicit Secundus: bona fide ago: Quar-
 to solve, hic documenta obligationis Tuæ habet, hic liberan-
 di Te facultatem. Et est, qui amplius dubitet; Primum
 defuisse Secundi esse Debitorem? Nullo modo itaque com-
 pensatio contra Secundum, postquam ille abdicavit suum ius
 omne *L. 23. pr. ff. de H. vel A. V.* potest ex Cessione Tertii
 posteriori a Primo acquiri: neque enim concurrat mutu-
 um debitum. Nam quamvis Secundus iam incipiat esse de-
 bitor primi, tamen Primus non est amplius debitor Secundi,
 cui dudum vendita actione, succedit Quartus. Contra hunc
 C est

est conquirenda compensatio, non contra Secundum. Adde, quod compensatio habeatur instar solutionis, *l. 10. ff. de Compensat.* At verò nemo debitorum, si paululum maior debeatur summa, tam intempestivus est, tam inopportunos, quin aliquo vel modico saltem ante ipsam solutionem spatio Creditori denunciaret, se mox oblaturum pecuniam debitam. Cur Primus fictam hanc compensando solutionem celebraturus non paulo ante monuit Creditorem, fore, ut contra ipsum nomen a Tertio emat, & acquirat cessionem? In dolo esse praesumitur, qui clam agit; clandestina cuncta suspecta: Metuit contradictionem, si indicasset. In damnum sui creditoris & odium benefactoris has technas molitus est. Prodesse non debent. Recte igitur & sapienter B. Dn. Swendendorff. ad Eckold. *de Compensat.* §. 2. p. 433. compensatio, quae post cessionem a creditore factam supervenit, rejicit. Verba eius sunt: Quemadmodum procedit compensatio, sive cessionarius sit ex causa onerosa, sive ex lucrativa, sive ante cessionem, sive post cessionem compensatio opponatur, sive debitori cesso cessio sit denunciata sive non, sive pars debiti iam soluta sit, sive non, ita non obtinet, si cesso facta sit antequam debitor cessus acquireret obligationem & creditum, quod compensare intendit; citatque laudatus autor testem Alphonsum de Olea *de Cession.* tit. 6. qv. II. n. 25.

§. 10.

Rationes pro posteriori.

Nihilò fecius compensationem hoc in casu optimo iure niti convincunt fortiora iuris argumenta. Compensatio enim exceptio realis est, ipsamque causam afficit & ad quemcunque illa causa devolvitur, ei quoque haec exceptio opponi potest, communisque & indubitata iuris doctrina est, exceptiones peremptorias & reales, quae obstant cedenti, ob-

obstare etiam cessionario, cum sane cessionarius meliori conditione gaudere nequeat, quam ille ipse, a quo causam habet, *fac. l. 54. ff. de Reg. Jur. c. 79. X. de R. J. in 6.* Sequetur enim alioquin, quod quis suo facto citra alterius consensum alterum in duriores statum possit conjicere, quod tamen naturalis æquitas & æqualitas naturalis nequaquam concedit *l. 1. pr. ff. de alienat. ind. mut. caus.* Et sicuti debitor prohibere non potest, quo minus creditor sua iura in alium per cessionem transferat, ita nec creditorem ægrè ferre oportet, si eodem iure debitor utatur, & à creditoris sui Creditoribus ex cessione compensationem contra ipsum atque ipsius Cessionarium acquirat, præsertim cum debitori eo magis hæc in parte favendum sit, quominus sæpè ei pecunia numerata sufficit, adeoque redemptis vario modo alienis iuribus & creditis se liberare a creditore & actore suo laborat. Jura autem liberationibus magnopere favere solent *l. 47. D. de O. & A.* Intellecta vero hæc omnia volumus de debitore compensationem contra creditorem ex jure cessionis acquirente, antequam certior fuerit factus creditorem suam actionem jam alii cessionis, adeoque illam in bonis suis amplius non habere. Nam si in casu proposito, quod secundus in quartum omnia Jura sua iam transtulerit, Primus resciscat & tamen a Tertio sibi actionem & debitum contra secundum cedi curet, prodesse ei hæc calliditas & hæc compensatio æque minus debet, quam si post cessionem nunciatam creditori suo antiquo solvisset. *L. 3. C. de novat. Dn. Schæpf. de H. & A. V. n. 20.* Ulti enim tunc Cessionario nihilo minus tenereturolvere summam cessionis & conditione solutum a creditore antiquo repetere, ita quoque rejecta compensatione contra ipsum creditorem post compertam cessionem demum comparata, compelletur debitor Cessionario numeratam

solvere pecuniam, quam cedenti debebat, relicta ei facultate iusta actione persequendi sua iura ex serâ cessione competentia contra ipsum creditorem. Uti enim leges debitorem adiutum & liberatum cupiunt, ita id sine dolo malo, & studiosâ alterius læsione fieri cupiunt. Civium dolos nulla lex, nullus legislator fovet. Sub hac limitatione scientiam debitoris excludente consentit Lauterbach. *ff. de Compensat. p. 272.* hisce verbis: si cedens post cessionem factam debitori obligetur, compensatio tunc demum cessionario nocet, si debitori cessio facta nondum denunciata, arg. L. 3. C. de Novat.

§. II.

Refutatio rationum priorum.

Ad contraria non difficulter, his præsuppositis principiis, poterit responderi. Negatur enim, quod sola cessio inter creditorem cedentem & Cessionarium, etiam omnibus numeris absoluta, afficiat ullo modo debitorem inscium. Cedens quidem & Cessionarius sibi invicem inde obstricti sunt; sed quoad debitorem cessum, eumque hujus rei ignarum, cessio pro nondum facta merito habetur. Ea enim, quæ ignoro, mihi nequaquam imputantur, nullumque civilem producunt contra me effectum, vel ut solenne axioma habet: acta inter alios aliis non præiudicant *l. 10. de iur. iur.* Hinc debitor ante nunciatam sibi cessionem solvere potest efficaciter Creditori, & liberationem hac solutione consequi plenissimam *L. 3. C. de Novat. l. 23. §. 1. ff. de H. vel A.V. l. fin. ff. de transact.* Quam sententiam ex naturali ratione profluentem ipsa etiam leges civiles diserte probarunt. Itaque debitor manet etiamnum post cessionem, quamdiu illam ignorat, morali æstimatione creditoris cedentis debitor, & si aliud ius petendi contra illum vicissim acquirat, mutui debitores, utique censendi veniunt, nec interest ex persona propria

pria an aliena illud reciprocum creditum debitor adipiscatur. Sed debitor monere debebat creditorem, se cessionem cum ipsius creditore esse celebraturum? Neutiquam: hæc necessitas nulla lege neque naturali neque civili debitori iniungitur. Res licita est cessio: res libera. Nemini indicare quis tenetur, quod suo iure, sua libertate sit usurus. Propalare rerum suarum consilia obligatur nemo: nec hæc nocet cuiquam clandestinitas: secus est, si quis clam alienam possessionem, alienam rem invadat. B. Svendendorfferus, si penitus inspiciatur, contrarius nostræ opinioni non est: Nam ea, quæ ab ipso præmissa sunt, subiungi tam latam ampliacionem desiderabant & nihilominus opinio nostra salva esse potest. Inquit enim Dn. Svendendorfferus, compensationem cessionario posse opponi, sive debitori cessio cessio sit denunciata, sive non: Hæc enim valde lata ampliatio necessario erat limitanda & ad eum saltem casum restringenda, ubi cessio facta sit post acquisitionem à debitore contra creditorem obligationem sive creditum, quod compensare intendit: secus si cessio facta sit ante istam obligationem acquisitionem. Mens ergo B. Dn. Svendendorfferi hæc est; si causa existat compensationis v. g. si obligetur creditor ex emto ad pretium debitori, qui forte ex mutuo creditori tenetur, solvendum, & deinde actionem suam mutui cedat, tunc cessionario ob stare exceptionem compensationis, sive cessio ante litem motam sit denunciata debitori, sive non: nam actio mutui cessã transit cum onere scil. exceptione, compensationis iam tum nata. Aliud est, si denunciata non sit cessio & postea acquiratur causa compensationis: de hoc casu laudatissimus J. C. tus non loquitur: Ergo nec ad ejus Decisionem tendendus.

CAPUT II.

Praxin Quæstionis sistit.

§. 1.

Theoriam hius thematis vidimus & asseruimus. Jam praxin eiusdem iustrabimus, & formalia Processus breuiter proponemus. Quantumvis enim illa ex principiis theoreticis homini non plane elingui facile fluant, multum tamen lucis ipsi rei affundunt, & præterea ansam vnã alteramque observationem suggerunt meditandi. Quamobrem libellum Cessionarii prioris, quem Quartum nominare libuit, hinc circiter verbis, exhibere liceat.

Kläger

Quartus: Primum Bessl.

Formula libelli actionis ex iure cesso.

Saget zu Anbringung seiner Klage / was massen Bessl. Primus dem Secundo 2000. Rthl. Vermöge beygehender Obligation sub A. de dato d. 20. Aug. 1698. schuldig worden. Wenn denn ermelbter Secundus klagedem Quarto diese 2000. Rth. eum omni iure & actione tam directa quam vtili laut Documents sub B. de dato d. 3. Jan. 1704. cediret / Bessl. hingegen Klägern des gürtlichen Ermahnens ohngeachtet / die Zahlung bisshero geweigert: Als ist Kläger zu klagen bewogen; Forbert demnach von Bessl. Recognition der Obligation sub A. und Cession sub B. und bittet nach deren Erfolg zu erkennen und auszusprechen / daß Bessl. Klägern die libellirten 2000. Rthlr. cum Interesse moræ und allen verursachten Schaden und Unkosten bey Vermeydung der Hülffe zu erstatten schuldig / Desuper nobile Dni. Judicis officium modestissime implorando.

§. 2.

Beflagter Primus

contra

contra

Quartum Klägern/

Ersieht/welchergestalt Kläger ex iure cesso des Secundi eine ziemliche hohe Schuld Klage wieder Beflagten erheben wollen. Nachdem aber Beflagter bey Klägers Cederken eine viel größere Post von 2400. Rthl. capital ex iure cesso Tertii zu fordern berechtiget/ Als will er zwar die Documenta sub A. & B. davor/wovor sie von Klägern ausgegeben werden/reco-gnosciert haben/opponiret aber alsfort Exceptionem com-pensationis: allermaßen aus beykommendem Document sub N. 1. zu ersehen/daß Secundus Tertio mit 2400. Rthl. auf ein Wersel Brieff sub dato Ostern. 1703. so Neujahrm. 1704. gefällig gewesen/ verhafftet sey/ welchen Tertius auf Beflagten Primum sub. N. 2. indosiret sub dato den 4. May 1704. Zu dem Ende Beflagter von unbefugten Kläger Recognition des Wersels sub N. 1. und Indossements sub N. 2. erwartet/mit Bitte/Beflagten von der ungegründeten Klage refusis expensis, zu absolviren

mit Vorbehalt.

S. 3.

Kläger

Acceptiret die beschehene Recognition derer dießseits producirt Documenten/ kan aber nicht absehen/ wie Beflagter durch die vermeinte Compensation eine Sententiam absolu-toriam erlangen möge/ in mehrern Betracht Kläger des Pri-mi Obligation albereit am 3. Jan. 1704. per Cessionem acqui-riret/dargegen Beflagter des Secundi Verschreibung allererst den 4. May desselben Jahres/ und solchergestalt etliche Mo-nath später vom Tertio sich cediren lassen/ dieweil nun Menße Majo Secundus nicht mehr des Primi Creditor gewesen/ sondern das ganze Creditum in Klägers Händen

ex

Exceptionis
compensatio-
n's formula.Replica A-
ctoris de ces-
sione anti-
quiori.

ex iure cesso gestanden/ Kläger hingegen dem Tertio keinen Groschen jemahls auf den gerühmten Wechselbrief sub N. 1. schuldig worden/ als kan auch daher Klägern keine Compensation opponiret werden. Denn wo keine mutui debitores sind/ findet die Exceptio compensationis nicht statt. Kläger ist demnach baarer Bezahlung gewärtig/ und will nur eventualiter, wofern quod tamen constantissime negatur, die Exceptio Compensationis bey diesen Umständen zulässig seyn solte/ das Document sub No. 1. von Secundi an Tertium auff 2400. Rthl. hoch sub dato Ofterm. 1703. ausgestellten und Neu-Jahrm. 1704. gefällig gewesenem Wechsel-Brief/ das Product sub N. 2. aber vor Tertii an Primum gerichtetes Indossement sub dato den 3 May 1704. recognosciret/ ex superius deductis aber exceptionem non fundata intentionis opponiret/ und per sententiam: die weil Bessl. die Documente sub A. und B. zur Nothdurfft recognosciret/ so ist er seines befehlenen Vorwendens ohngeachtet Klägern das libellirte Capital samt Interesse und Unkosten binnen Sächs. Frist bey Vermeydung der Hülffe zu bezahlen schuldig/ und hatt die vorgeschüzte Exceptio compensationis gestalten Sachen nach nicht statt: zu erkennen gebethen/ Hiernächst auch die Circumstantiam temporis bey diesen beyderseitigen Cessionen und/ daß Klägers Cession tempore prior sey/ nochmahls gebührend erinnert haben.

§. 4.

Beklagter

Duplica rei
de certiora-
tione defi-
ciente.

Findet keine Exceptionem compensationis schlecht abgelehet/ ersiehet vielmehr/ daß Kläger selbst mit seiner Replica non fundata intentionis sich nicht gerecht genug geachtet/ daher er den Wechsel und dessen Indossement, quod solennissime acceptatur, billig recognosciret/ anerwogen die Circumstantia
tem-

temporis prioritatis auf Seiten Klägers in keine Consideration zu ziehen / noch daher / ob wäre M. Maj. 1704. Secundus nicht mehr des Veff. Creditor und folglich kein mutuum debitum verhanden gewesen / zu inferiren / alldieweil die Jura klahre maasse geben / daß der Creditor auch post cessionem Creditor bleibe / und die Zahlung von dem Debitore cesso annehmen und selbigen beständigst quittiren könne / so lange der Debitor von der beschehenen Cession nichts weiß: Kläger mag sich selbst beymessen / daß da er ganzer vier Monath lang die Cession schon gehabt haben will / dennoch hiervon Beflagten nicht das geringste wissen lassen / daher Beflagter wohl zu entschuldigen / wenn er in guter Meynung / daß Secundus amnoch sein Creditor sey / wider denselben zulässliche modos liberandi, darunter Compensatio ex iure cesso auch gehöret / aufzutreiben gesucht / und / weil die Compensatio solutioni æquipariret wird / so kan anders nicht folgen / als daß Beflagter durch diese vor notificirter Cession wieder Secundum erlangte Compensatio absolviret werden müsse / wie denn also zu erkennen gebethen wird.

§. 5.

Sententia Definitiva.

Dieweil Beflagter die producirten Documenta sub A. und B. recognosciret / so ist er Klägern das libellirte Capital samt dem Interesse moræ binnen Sächß. Frist bey Vermeydung der Hülfte zu bezahlen schuldig / er könnte und wolte denn / daß er zu der Zeit / wie er d. 4. Maj. 1704. des Secundi Verelbrieß sub N.1. und 2. vom Tertio auf sich indossiren lassen / von Klägers Cession sub B. noch nichts gewußt / vermittelst Cydes erhalten / damit würde er billig zugelassen / und solchen Falls von der Klage absolviret und losgezehlet / inmaßen wir Ihn also dann hiermit davon entbinden und loszehlen. Die aufgewand-

Sententia definitiva sub limitatione conditionalis.

D

ten

ten Unkosten aber werden / aus bewegenden Ursachen /
gegen einander billig compensiret und aufgehoben / B.
R. W. §. 6.

Observat. 1.

Breviter ita totius processus summa fuit delineata, sed non ita breviter ipsa lis tractata in actis iudicialibus, quæ hic cum omnibus ambagibus forensibus recensere nihil attinet. Observationes potius quasdam occasione huius Processus notandas subiicere liceat. Observetur ergo 1.) quod Cessionarius duplici modo agere possit contra debitorem cessum vel ex mandato, vel ex iure cesso. Cautus Advocatus alterutro modo utetur utiliter pro diversitate casuum. Si actio non sit cessibilis, aut ipsa actio quidem cedi queat, adhæreant vero ipsi iura & privilegia personalia, quæ in cessionarium transferri nequeunt, aut de quorum translatione dubitatur, tunc expedit cessionem tacere, & producto mandato (quem in finem chartam Blancam unam alteramve principio statim exigas) Cedentis agere nomine, veluti si cui cedatur actio dotis, cui privilegium prælationis personale iunctum l. 12. §. 2. C. qu. pot. in pign. §. 29. Inst. de Act. Excell. Dn. D. Berger ad Lauterb. de H. & A. V. p. 341. Excell. Dn. D. Tit. ad Lauterb. Observ. 537. p. 355. B. D. Stryk. ad Lauterb. p. 334. verb. actione directa. Hæc tamen cautela, si technas olfaciat debitor cessus, iuramenti delatione facile resolvi poterit. Tentanda erit via etiam alia, v. gr. contractus aliquis principalis, mutui, cambii aliusque celebrandus, & in securitatem debiti assignanda est actio aut nomen, cuius exactio creditori mandanda sub clausula mandati irrevocabilis, & quod tunc demum mandatario pecunia acquiri debeat, si fuerit exacta: ita enim hætenus merus erit mandatarius: post exactiorem vero mandatarius fit dominus pecuniæ & eius creditor vigore pacti ab obligatione mutui vel cambii liberatur. Contra si actio sit cessibilis, tum quoad obligationem principalem tum

tum quoad iura annexa, consultius est agere & proprio nomine & legitimare suam personam per Instrumentum Cessionis.

§. 7.

Ut vero exceptio realis aut in rem scripta post cessionem nata nocere nequeat cessionario, omnino prævia denunciatio cesso debitori fieri debet. Neque enim solida differentia ratio hunc quoad effectum inter exceptionem sua natura realem & in rem scriptam dari potest. Manebit ergo idem quoad utramque exceptionem effectus & regula, quæcunque exceptiones creditori cedenti ante cessionem denunciatae obstant, eadem quoque obstant eius cessionario, quia licite ignorata pro nondum factis quoad imputationem moralem ratione ignorantis habentur. Matura ergo denunciatio cessionis facta, per testes expedita cautela est. Exceptiones personales ante cessionem vel post eam natae an noceant cessionario, res controversa est, *Lauterb. de Comp. p. 330. lin. 2. seq. Dn. D. Tit. ad Lauterbach. Observ. 532.* sed cum compensatio realis sit exceptio, hæc controversia proxime huc non spectat.

§. 8.

Obstat autem exceptio compensationis Cessionario, sive directa actione agat sive utili. *Dn. D. Berger ad Lauterb. de Compensat. p. 251.* Utilis autem actio hoc loco dicitur, quando cessionarius saltem allegat emtionem nominis, & in suam propriam personam concludit, se e.g. rei creditorem esse, & reum teneri ipsi actori restituere: huius enim actionis utilis dominus quasi est: in directa autem quoad iuris subtilitatem pro cedentis procuratore habetur, & totum processum ex eius personâ in libello concludens in personam cedentis, e.g. reum illi, non actori obligatum esse, ex causa verò cessionis sibi facta, se petere, reum condemnari, ut sibi solvat actori, format, *Disp. sub pres. D. Friesen Jenæ An. 1706. de act. dir. util. ac contrar. habitæ, Cap. 1. th. 15. p. 23.* licet effectu sit dominus

D 2

l. f.

l. f. C. de hered. vel act. vend. & inde in l. 9. C. de procurat. negatur quod alienum negotium agat, qui ita mandatas actiones, tanquam procurator in rem suam exercet: cum omnis utilitas sit ipsius mandatarii. Ante Cessionem factam, ex Rescripto D. Pii exercet emtor actiones viles. *l. 5. 7. 8. & ult. C. de H. vel A. V.* proprio nomine *l. c. Struv. Exercit. 23. Thef. 79.* anterioribus autem temporibus solum venditorem, habebat obligatum ad cedendum. *Schrag ad ff. de H. vel A. V. §. 4. Dn. D. Berger ad Lauterb. de H. vel A. V. p. 342. verb. cedere.* Cessione autem facta, transire actio directa in cessionarium dicitur, eique quasi demandatur, a cedente, quam cessionarius instituit & exercet tanquam procurator in rem suam. *l. 23. ff. de H. vel A. V. Struv. Exerc. 23. Thef. 29. princ.* Cedere ergo & mandare actionem pro Synonymis habet *Lauterbach. l. c. p. 328. inf.* sed *Schrag. l. c.* distinguit hæc tria: vendere actionem cedere & mandare. Consentit *Lenz. d. act. cess. c. 4. m. 7.* Qui vendit, se obligat ad cedendum, præstandum & transferendum actiones: cui cessæ sunt, ille habet saltem viles actiones, cum directæ osibus creditorum censeantur inhære. *Eck. §. 5. de H. vel A. V.* cui vero mandata sunt, ille actiones directas nomine creditoris exercet, vt alius mandatarius, exacta vero non mandanti creditori restituit, sed sibi retinet, cum sit procurator in rem suam: Formula Libelli §. 1. præf. cap. propositi secundum Schragium foret utilis actio, secundum Lauterbachium & D. *Striesen in Disp. d. Et. l. c.* directa. Quoad praxin Actio vendita & cessæ effectu conveniunt. Nam si probare quis possit emtionem actionis, licet verba cessionis & translativa in instrumento non occurrant, tamen iam inde a D. Pii Temporibus conceditur ei agere contra debitorem, & actione hac tanquam sua & legitime acquisita vti. e.g. si producat chirographum Mævii; Quod actionem ad mille thaleros ex societate contra Sempronium mihi competentem.

Cajo

Cajo pro octingentis vendiderim, his literis confiteor: poterit Cajus omnino debitum à Sempronio exigere. Sufficit enim, quod Cajus probet titulum possessionis documentorum & actionis, licet cessio facta non sit, *Dn. Schappffer de H. Dec. A.V. n. 16.* Sed si, mandata actione nomine Creditoris pristini experiatur in foro, nihil de emtione, nihil de Cessione actionis iuxta §. 6. dicendum, sed instar alterius mandatarii ex mandato agit, cum forte propalare cessionem nolit *Dn. D. Tit. ad Lauterb. Obser. v. 533. p. 353.* At omnes ita exceptiones, etiam supervenientes, ex persona Creditoris & mandantis admittere tenetur. Cateroquin si per mandatam actionem non intelligas eam, quam quis sine mentione, ut diximus, emtionis & cessionis, ex mandato Creditoris singulari instituit, sed velis per mandatam actionem significare cessam, eamque soli emtæ actioni opponere, cum ita vna nihilominus eademque sit actio, sive emtam eam saltem sive etiam simul cessam dicas, non video, cur cessionarius melioris in priori casu conditionis esse debeat, quam in posteriori, ac si nimirum priori casu proprio nomine actionem utilem, posteriori casu actionem directam exerceret, & ibi exceptionem compensationis, ut *Carpz. Lib. 3. Decif. 255. n. 18.* sentit, excluderet, hic admittere tenetur. Et habet sane illa distinctio actionum directarum & utitium non quidem nullum, rariorem tamen usum, & quoad effectum ferè conveniunt, *l. 47. §. 1. D. de negot. gesti.* Conferatur *Dn. D. Titius d. Obser. 533.* §. 9.

Exceptionem peremptoriam e.g. compensationem in processu executivo ante recognitionem factam nolunt admittere. Quamvis enim recognitio in Processu Executivo sit loco litis contestationis in ordinario necessariae *B. Dn. Svendendörf. ad Fibig. p. 106.* & quæ de hac prædicantur in ordinario, videantur etiam prædicanda de recognitione in Executivo, adeoque sicuti exceptiones peremptorias in continenti liquidas ante li-

Obser. 4.

tem contestatam opponere reo permissum, ita easdem quoq; ante recognitionem esse permittendas, vero simile sit, tamen comparatio hæc non procedit absolute. *Dn. Svendendorff. l. c. p. 107. & inde Dni. Scabini Lipsienses sub publ. d. 1. Jul. 1706. in Act. F. B. C. beredum D. J. F. S.* hanc licentiam reo non concesserunt, sed iniungebant prius recognitionem reo, & deinceps ei subnectere exceptionem suam compensationis hisce verbis iuebant: daß Beklagter seines Vorwendens ungeachtet nach anderweit vorgehender Ladung auf die erhobene Klage sich einzulassen/u. die sub A. B. C. D. E. F. producirte Documente zu recognosciren schuldig/ es bleibet ihm aber nach beschehener Recognition die vorgeschüzte Exception zerstölicher Weise einzubringen unbenommen. Ratio eius rei fortasse fuit, quod libertas opponendi exceptionem ante litem contestatam litis abbreviandæ causa concedatur, cum alias longæ moræ ad reprobationem vsque intercessuræ essent, frustrancis vtrinque sumtibus faciendis. At verò in Processu executivo hæc ratio cessat. Nihilo enim longius aut tardius erit iudicium, si reus eodem die recognoscat actoris documentum & eodem etiam die exceptionem compensationis opponat, producto vicissim ad recognoscendum statim documento, quo pacto vna sententia & super actoris actione & Rei exceptione definitive pronounciari atque lis tota decidi poterit, id quod in processu ordinario longe aliter se habet. Et quamvis *Res. Gravam. de caus. Inst. §. 2. §. 3. itemq. Dec. El. 2.* Exceptiones in processu Executivo ante Terminum intra tres Septimanas à die insinuatæ citationis in scriptis cum exhibitio- ne Documentorum opponi jubeantur, tamen, quod & documenta exceptionum ante documenta actionis recognosci debeant, ibidem non constituitur.

Observ. 5.

§. 10.

Indossamentum rectè vocari Cessionem absque indos-
fata-

fatarii præiudicio & esse speciem quidem cessionis notari meretur, sed sequi naturam obligationis cambialis & principalis. Hinc sicuti cambium sine speciali causa debendi ob solum vocabulum Wexel, efficaciter stringit, ita etiam indossementum valet, licet ut in aliis vulgaribus cessionibus requiritur, causa debendi aut titulus vel Valuta non exprimatur. Accessoria enim sequuntur naturam & iura rei principalis, cui accedunt. Hinc licet actor requisita cessionis cessionis cambii dorso eiusdem inscriptæ deesse in Actis F. B. C. haredum contra D. J. F. S. contenderet, tolerata tamen huc usque fuit tanquam indossementum seu cessio cambialis, quæ a vulgari multum differt.

§. II.

Juramentum non quidem iudiciale, bene tamen necessarium habet locum in processu Executivo. Præsenti in casu iuramentum super cessionis prioris ignorantia, quæ vix alio modo probari potest *Carpzov. p. 1. c. 22. d. 6.* iniunctum fuit debitori, nec illa exceptio ad Reconvensionem reiecta. Ad iudicis enim officium pertinet lites abbreviare & minuere non multiplicare & augere. Pariter Actoris replica iuramento suppletorio assèri poterit, cum actor replicando fiat reus, & quod iuris est in purgatorio quoad rei exceptiones, id etiam merito iuris sit in suppletorio quoad actoris replicationem. Secus est si reus pure iurata diffeffione eieret documentum, tunc pure est absolvendus in Saxonia, nec actor ad Processum ordinarium aut probationem aliquam contrariam admittitur. *Illustr. Dn. Rivinus Tit. 25. Enumer. 27. p. 989. seq.*

Observ. 6.

§. II.

Apparet ex iuramento super ignorantia cessionis Reo iniuncto, quod omne momentum decidendæ huius quæstionis, an cessionarius posterior, qui a creditoris creditore causam habet, cessionario priori creditoris possit valide opponere

Observ. 7.

re

re ex iure cesso compensationem, vertatur, citra Cessionarii denunciationem, quam urget *Lenz. de act. cess. cap. 30. membr. 2. n. 21. seq.* in scientia vel ignorantia debitoris, adeoque in principiis actionum moralium naturalibus, quibus defraudatio cessionarii cuiuscunque excluditur. Studium ergo iuris naturalis & moralium præceptorum maximopere cultori iuris civilis commendatum esse debet, quo nomine *Puffendorffius in Præfat. de offic. Hom. & Civ. §. 3.* recte principia iuris naturalis collaudat. Et illud fortasse est, quod iura Romana æquitatem tantopere semper inculcent, & iuri stricto præferendam esse contendunt. *L. 8. C. de Judic.* iusque in factis & causis i. e. in principiis actionum humanarum moralibus earumque circumstantiis, quæ factum totum constituunt, esse positum affirmant. *L. 52. §. 2. ff. ad Leg. Aquil.* Cautela Creditoris ab initio est, ut formulæ obligationis inserat renunciationem compensationis ex causa præterita & futura, iureque proprio vel cesso. Ita de ignorantia & notificatione non occurrit causa disputandi.

§. 13.

Observ. 8. Quoad Judicis officium, sententiæ conditionali est adiuncta simul absolutoria, si reus conditioni satisfecerit, Ita enim ulteriori sententia opus non est, & tum temporis tum pecuniæ litigantium parçitur. Utrique providere boni iudicis est.

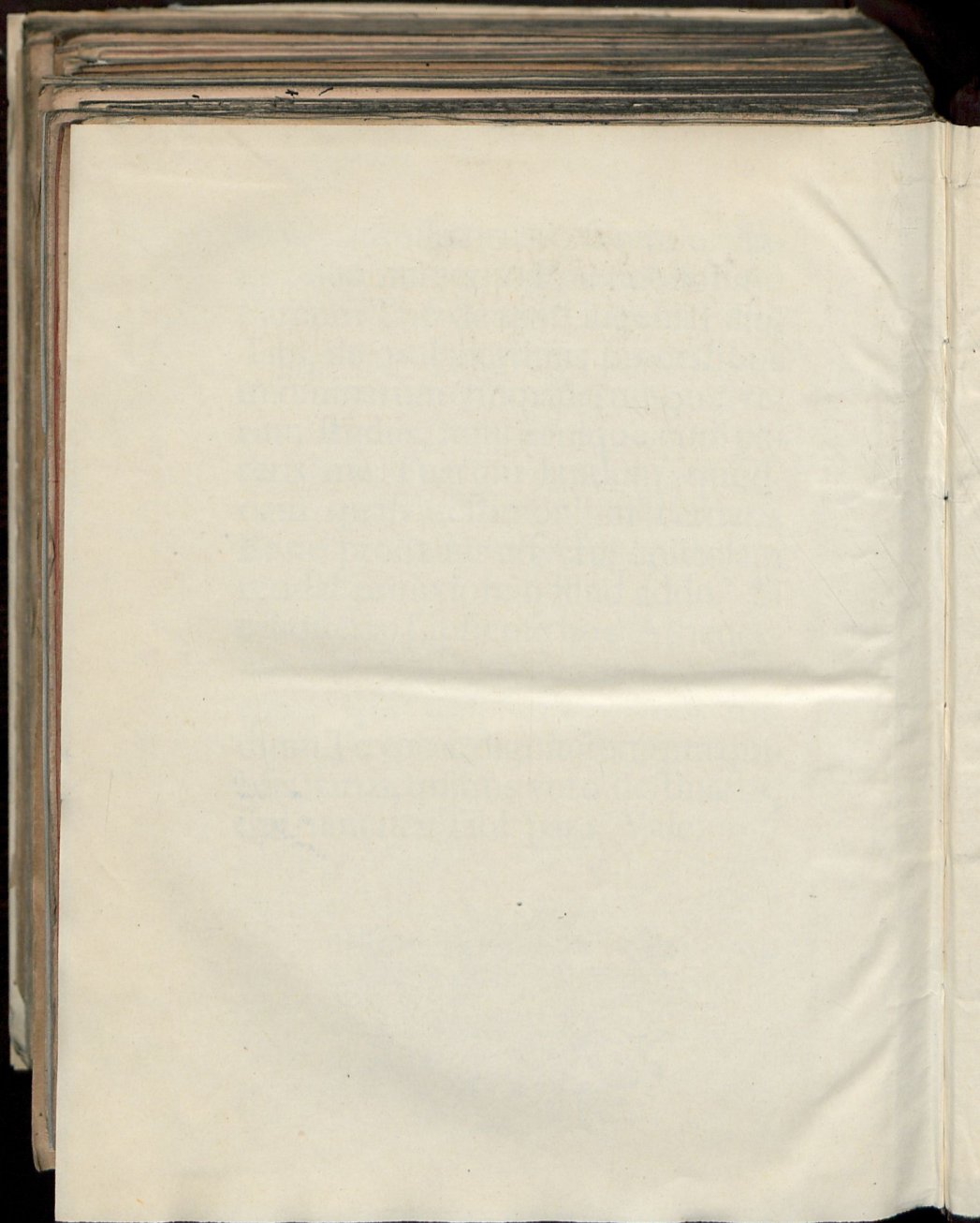
§. 14.

Observ. 9. Denique expedit reipublicæ, ea quæ ex æquitate a partibus in utramque partem disputantur, ad ius certum & constitutum redigi, ut subditi normam præscriptam securius sequantur, id quod ad Legislativiæ potestatis officium spectat. Ita legislator cessionem quoad cessionarium posteriorem, sine traditione documentorum, nullam potest declarare, itemque eam, quæ sine denuncatione fit. Hoc enim ita iure promulgato antehac fuisset constitutum nec super casu *§. 5. cap. 1. buj. Disp. nec §. 8. disp. eiusd.* proluxa & sumtuosa lite partes disceptassent: sicuti, quod compensatio contra cambii cessionarium locum non habeat sapientissime a Potentissimo Poloniarum Rege eoque Electore Saxone, fuit An. 1699. sancitum. Paucula hæc interim observasse sufficiat, sitque ita exiguo huic Specimini Academico finis,

Deo autem T. O. M. Gloria!

— 223) 0 (222 —

ULB Halle
003 913 04X

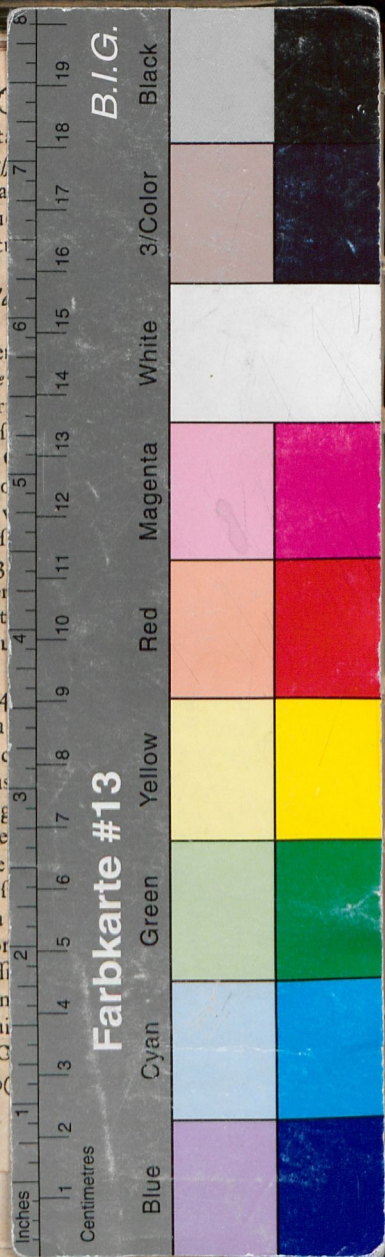
3

Slo

Q. D. B. V. 1710, 1714 9
DISPUTATIONEM JURIDICAM
THEORETICO-PRACTICAM
DE

COMPENSATIONE
CESSIONARII POSTE-
RIORIS CUM PRIORI,
PRÆSCITU SUPERIORUM

SUB PRÆSIDIO

DOMINI
CHRISTOPH. SCHREITERI,
J. U. D. FACULTATIS JURIDICÆ
ASSESSORIS, ACADEMIÆ SYNDICI ET P.P.
LONGE MERITISSIMI, &c.

PATRONI ET FAUTORIS SUI
HONORATISSIMI,

PLACIDO ERUDITORUM EXAMINI
SUBMITTET

d. XIII. NOV. MDCCX.

BERNHARDUS KLEPPERBEIN,
ADVOC. IMMATRIC.

LIPSIÆ,
LITERIS IMMANUELIS TITIL